

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2020. – 2026. GADAM

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS

2020. gada marts

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS PAR MĀRUPES NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2020. – 2026. GADAM APSTIPRINĀŠANU

Mārupes novada dome 2020 gada 26. februāra domes sēdē ir pieņēmusi lēmumu Nr.14 “Par Mārupes novada Attīstības programmas 2020. – 2026.gadam apstiprināšanu” (sēdes protokols Nr.3, pielikums Nr.14; turpmāk tekstā – Attīstības programma).

Mārupes novada Attīstības programma 2020. – 2026.gadam nosaka novada pašvaldības vidējā termiņa stratēģiskos mērķus, vidēja termiņa prioritātes, rīcību un pasākumu kopumu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko mērķu īstenošanai. Attīstības programma ietver Investīciju plānu 2020. – 2022.gadam, kā arī tās īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtības izklāst. Lai izstrādātu šo programmu ir veikts Attīstības programmas 2013. – 2019.gadam īstenošanas novērtējums un esošās situācijas raksturojums un analīze.

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Vides pārraudzības valsts biroja 2019. gada 30.maija lēmumu Nr. 4-02/26 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”, kas pieņemts, izvērtējot plānošanas dokumenta atbilstību LR likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, 23.³ panta (1) nosacījumiem, Attīstības programmai tās izstrādes stadijā ir veikts ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums. Tā ietvaros ir sagatavots Vides pārskats, kuram vienlaikus ar Attīstības programmas publisko apspriešanu veikta sabiedriskā apspriešana. Vides pārraudzības valsts birojs 2020. gada 18.februārī par Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Vides pārskatu ir izsniedzis atzinumu Nr. 4-03/5.

Vides apsvērumu integrēšana Attīstības programmā

Lai integrētu vides tēmas Attīstības programmā, tās izstrādes procesā ir izvērtētas pašvaldības atbildības jomas kontekstā ar ilgtermiņa stratēģisko mērķu sasniegšanu. Attīstības programmā noteiktas rīcības un uzdevumi, kuri risina vides aizsardzības jautājumus.

Vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana plānota rīcības virziena RV5 DROŠA VIDE uzdevumā U5.1, kurā plānoti civilās aizsardzības pasākumi, rīcības virzienā RV6 PIEEJAMĪBA UN MOBILITĀTE uzdevumos U6.1. un U.6.2, plānojot ielu un ceļu kvalitātes uzlabošanu, sabiedriskā transporta un veloceļu attīstību, rīcības virzienā RV7 INŽENIERTEHNISKĀS INFRASTRUKTŪRAS NODROŠINĀJUMS uzdevumā U7.1, plānojot ūdenssaimniecības attīstību un meliorācijas sistēmu sakārtošanu, rīcības virzienā RV8 VIDE UN PUBLISKĀ ĀRTELPA uzdevumā U8.1, kurā iekļauta degradēto teritoriju sakārtošana, decentralizētās sistēmas reģistra izveidošana, trokšņu samazināšanas pasākumu realizēšana, rīcības virzienā RV9 UZŅĒMĒJDARBĪBA uzdevumā U9.1, kurā paredzēts atbalsts uzņēmējdarbībai, attīstot tai nepieciešamo infrastruktūras attīstību.

Dabas teritoriju attīstība rekreācijas un tūrisma vajadzībām iekļauta rīcības virziena RV8- VIDE UN PUBLISKĀ ĀRTELPA uzdevumā U8.2 attiecībā uz plānoto labiekārtojuma tematiskā plānojuma izstrādi, publiskās ārtelpas attīstību, parku un skvēru izveidošana un labiekārtošanu, kā arī rīcības virzienā RV11-TŪRISMS uzdevumos, kuros plānota dabas teritoriju saglabāšana un labiekārtošana, kā arī tūrisma objektu attīstību.

Vides pārskata, institūciju atzinumu un sabiedriskās apspriešanas rezultātu integrēšana plānošanas dokumentā

Vides pārskata izstrāde notika vienlaikus ar Attīstības programmas izstrādi, tādēļ jau plānošanas procesā tika izvērtēta tās iespējamā ietekme uz vidi un nepieciešamie pasākumi tās ietekmes mazināšanai.

Par Vides pārskata projektu vides institūcijas ir sniegušas atsauksmes. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde un Veselības inspekcija priekšlikumus un komentārus Vides pārskata projekta un arī Attīstības programmas pilnveidošanai neizteica. Dabas aizsardzības pārvalde, secinot, ka Attīstības programmai nav identificētās būtiskas ietekmes, ieteica piesardzības pasākumu meliorācijas sistēmas dabas lieguma “Cenas tīrelis” tuvumā sakārtošanā ņemt vērā dabas lieguma hidroloģisko režīmu. Dabas aizsardzības pārvaldes ieteikums ir iestrādāts Vides pārskatā, bet Attīstības programmā izmaiņas nav veiktas, jo meliorācijas sistēmu sakārtošana dabas lieguma tuvumā nav prioritāra, tā pirmkārt plānota starptautiskās lidostas “Rīga” apkārtnē.

Par Attīstības programmu un Vides pārskata projektu atbalstošu viedokli sniedza Babītes novada pašvaldība un Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments. Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments atsauksmē ir norādījis uz atsevišķām aktivitātēm, kas ir aktuālas sadarbībā ar Rīgas pilsētu.

Attīstības programmas un Vides pārskata projekta publiskās apspriešanas sanāksmēs Mārupē (28.11.2019.) un Jaunmārupē (02.12.2019.) tika diskutēts par plānošanas dokumentu un tā Vides pārskatu, bet priekšlikumi par plānošanas dokumenta vides aspektiem vai Vides pārskatu netika izteikti.

Publiskās apspriešanas laikā par Attīstības programmu priekšlikumi no fiziskām un juridiskām personām netika saņemti.

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk arī – Birojs) 2020. gada 18. februāra atzinumā Nr.4-03/5 “Par Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Vides pārskatu” ir secinājis, ka Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tomēr atbilstoši šajā atzinumā norādītajam tajā veicami papildinājumi. Atzinumā Birojs ir arī norādījis, ka pilnveidojot un īstenojot Mārupes novada attīstības programmu 2020.-2026. gadam, ņemami vērā Vides pārskatā izteiktie priekšlikumi.

Pirms attīstības programmas apstiprināšanas Mārupes novada pašvaldībā ir izvērtētas Vides pārraudzības valsts biroja 2020. gada 18. februāra atzinumā Nr. 4-03/5 “Par Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Vides pārskatu” rekomendācijas un pieņemti sekojoši risinājumi to izpildei:

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas	Risinājums
<p>1.5.2.Attīstības programmas izstrādes procesā – atbilstoši tās izstrādes mērķiem un detalizācijai – ir savi instrumenti alternatīvo risinājumu salīdzināšanai un vērtēšanai. Biroja ieskatā Attīstības programmas Vides pārskatā būtu lietderīgi vismaz atpakaļ vērsti atspoguļot to lēmumu pieņemšanas procesu, caur kuru (un balstoties uz kādiem kritērijiem) rīcības virzieni un prioritātes investīciju plānā noteiktas, izdarot apsvērumus arī no vides viedokļa.</p>	<p>Ņemts vērā. Vides pārskata 7.1. nodaļa papildināta, ciktāl attīstības programmas rīcību un investīciju plāna prioritātes attiecas uz ietekmes uz vides aspektiem.</p>
<p>2.4.....Vienlaicīgi Birojs vērš uzmanību konstatētajām neprecizitātēm Vides pārskatā. Piemēram, Vides pārskata 16.lpp. atzīmēts: “Lauksaimniecībā izmantojamā zeme novadā aizņem 42% novada, meži - 34 %”, savukārt Vides pārskata 21. lpp norādīts: “lauksaimniecības zemes aizņem 35% (3675 ha) no kopējās novada platības” un “meža zemes aizņem 40% no Mārupes novada teritorijas” (dati sniegti par 2019. gadu). Biroja ieskatā informācija būtu precizējama un</p>	<p>Ņemts vērā. Vides pārskatā iekļauti 2019.g. dati</p>

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas	Risinājums
<p>Vides pārskatā norādāmi jaunākie pieejamie dati par esošo meža zemju un lauksaimniecības zemju īpatsvaru novada teritorijā.</p>	
<p>3.3.2. Birojs nevar pilnībā pievienoties summārajam vērtējumam, lai gan atzīst, ka virkne Attīstības programmā iekļauto rīcību tiešām vērstas uz vides kvalitātes uzlabošanu un dabas teritoriju attīstību rekreācijas un tūrisma vajadzībām. Kā trūkums šajā gadījumā būtu norādāms tas, ka izvērtējumā nav identificējams, kāda ietekmju izpausme sagaidāma katrā no vides komponentēm, jo ietekmes uz vidi definīcija atbilstoši Likuma 1. panta 1. punktam ir pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, zemi, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu u.c. Kā izriet no Vides pārskata 7.2. nodaļas 10. tabulas, katram no rīcības virziena uzdevumiem kādā no norādītajiem aspektiem var būt izteikti pozitīva vai negatīva ietekme, tādēļ tā raksturo kopējo novērtējumu. Piemēram, ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstībai novērtēta pozitīva, tieša vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, meliorācijas sistēmu pārbūvei un atjaunošanai novērtēta pozitīva, tieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme uz meliorācijas sistēmu darbību, bet ielu un ceļu izbūves un pārbūves programmai novērtēta tieša, pozitīva, vidēja termiņa ietekme uz gaisa kvalitāti. Tomēr katram no uzdevumiem (arī degradēto teritoriju sakārtošana, dabas koncertzāles būvniecība u.c. uzdevumiem) var būt arī atšķirīgs ietekmes vērtējums kādā no citām vides definīcijas komponentēm (piemēram, ietekme uz bioloģisko daudzveidību, ietekme uz īpašumiem, ainavu). Neveicot šādu izvērtējumu, SIVN neizgaismo un nevērš pašvaldības uzmanību uz papildus vides aspektiem, ko plānošanas procesā būtu nepieciešams ņemt vērā, tas mazina arī iespēju noteikt piemērotākos ietekmes novēršanas risinājumus un monitoringa indikatorus kādiem no rīcību virzieniem, kur jutīgāko aspektu griezumā var būt arī konfliktējoši vērtējumi (kādā no vides jomām pozitīva ietekme, kādā no jomām – negatīva). Tādēļ Birojs aicina papildināt izvērtējumu.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Vides pārskata 7.3. nodaļa papildināta, ciktāl Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam ietekme uz vidi ir vērtējama kā būtiska, t.sk. LR likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1.panta 1. punktā definētajos ietekmes uz vidi aspektos.</p>
<p>4.2. Saistībā ar risinājumiem ietekmju mazināšanai Birojs konstatē, ka tie noteikti atbilstoši pašlaik Vides pārskatā iekļautajam vērtējumam, tomēr pieļauj, ka atsevišķu vides aspektu griezumā tos varētu būt nepieciešams papildināt ar ieteikumiem. Tā, piemēram, secināts, ka Attīstības programmā nav identificētas tādas darbības, kurām būs jāveic ietekmes uz <i>NATURA 2000</i> teritoriju novērtējums,</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Vides pārskata 8. nodaļa un 9. nodaļa papildināta ar informāciju par iespējamu sākotnējā izvērtējuma nepieciešamību gadījumā, ja R7.2.</p>

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas	Risinājums
<p>tomēr Biroja ieskatā tas lielā mērā būs atkarīgs no tā, kādus risinājumus pašvaldība izvēlēties, īstenojot R7.2. rīcību (meliorācijas sistēmu sakārtošanu). Attīstības programmas SIVN ietvaros Dabas aizsardzības pārvalde uz šīm aktivitātēm, tai skaitā <i>NATURA 2000</i> teritorijas tuvumā, ir raudzījies ar piesardzību, jo hidroloģiskā režīma izmaiņas (kas Vides pārskatā novērtētas ar pozitīvu ilgtermiņa ietekmi) var negatīvi ietekmēt aizsargājamas dabas vērtības. Lai arī tas Vides pārskata 10. tabulā pieminēts, norādot ka norādījumi hidroloģiskā režīma izmaiņu uzraudzībai jāņem vērā, izstrādātajos pasākumos ietekmju novēšanai vai mazināšanai kā risināma problēma šis jautājums nav identificēts. Tomēr risinājumus negatīvas ietekmes nepieļaušanai nepieciešams paredzēt tādus, lai būtu pamats atzīt, ka plānošanas dokumentam nevar būt negatīva ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (<i>NATURA 2000</i>) ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un ka tas nebūs pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Biroja ieskatā summāri pozitīvais Attīstības programmas kopvērtējums varētu būt iemesls tam, ka Vides pārskata 8. nodaļā īpaši risināmie vides problēmjaucājumi netiek identificēti, tomēr vairākos aspektos šādi ieteikumi pašvaldībai varētu būt nepieciešami.</p>	<p>rīcības par meliorācijas sistēmu sakārtošanu realizēšana plānota <i>NATURA 2000</i> teritorijas – dabas lieguma tuvumā. Vienlaikus skaidrots, ka dabas lieguma “Cenas tīrelis” Mārupes novadā apkārtnē pēc Attīstības programmas izstrādes laikā pieejamās informācijas nav teritorija, kurā meliorācijas sistēmu sakārtošanas problemātika ir prioritāra.</p> <p>Mārupes novada pašvaldība, realizējot savas funkcijas un plānojot rīcības R5.3, R7.1, R7.2, R8.1, R8.2, R.8.3, R8.4, R9.4, R12.5. u.c., to ieviešanas gadījumā, risina novada vides problēmjaucājumus.</p>
<p>4.3. Vienlaicīgi Birojs vēlas atzīmēt, ka Mārupes novada specifiku lielā mērā noteic tā atrašanās Rīgas robežas un starptautiskās lidostas “Rīga” tuvumā, kas vienlaikus paredz savstarpēji salāgojamus attīstības virzienus – gan saistībā ar ekonomisko izaugsmi (un tai nepieciešamo infrastruktūru), gan apdzīvojuma struktūru (un ar to saistītās prasības vides kvalitātei, kā arī nepieciešamo infrastruktūru). Līdz ar to Mārupes novada pašvaldībai būtu aktuāli arī turpmāk veidot sadarbību ar blakus esošajām pašvaldībām (tostarp ar Rīgas pilsētu) – ne tikai tūrisma un rekreācijas pakalpojumu sniegšanā, bet arī transporta infrastruktūras un pakalpojumu nodrošinājumā.</p>	<p>Pieņemts zināšanai.</p>
<p>7. Biroja ieteikums būtu minētos monitoringa parametra rādītājus papildināt arī ar indikatoru grupām, kas raksturo sabiedrības iesaistes un līdzdalības līmeni. Vides aspektu uzraudzības un dinamikas (tendenču) vērojumiem būtu ieteicams apkopot un salīdzināt arī datus, piemēram, par šķirotu atkritumu daudzumiem.</p>	<p>Ņemts vērā, atbilstoši papildināta Vides pārskata 11. nodaļa</p>
<p>Atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pieci prim panta 6. un 7. daļas prasībām Birojs konstatē, ka:</p>	
<p>1. Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tomēr atbilstoši šajā atzinumā norādītajam tajā veicami papildinājumi.</p>	<p>Ņemts vērā, veicot šajā tabulā iepriekš norādītos papildinājumus.</p>

Vides pārraudzības valsts biroja rekomendācijas	Risinājums
<p>2. Lai konstatētu Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Mārupes novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2025. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.</p>	<p>Biroja viedoklis iekļauts Vides pārskata 11.nodaļā.</p>

Pieņemtā plānošanas dokumenta pamatojums

Plānošanas procesā, balstoties uz Mārupes novada tematisko stratēģiju nostādnēm un pētījumu par rekreatīvā tūrisma attīstības iespējām Medema purvā, izvērtētas vairākas alternatīvas aktīvās atpūtas un sporta aktivitāšu plānošanai novadā, tūrisma aktivitāšu plānošanai Medema purvā un ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošinājumam ar uzņēmējdarbības attīstību saistītajās teritorijās. Alternatīvas izvērtētas Attīstības programmas izstrādes gaitā. Attīstības programmas un tā SIVN Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas laikā nav izteikti priekšlikumi citu alternatīvu iekļaušanai plānošanas dokumentā.

Attīstības programmas stratēģiskā ietekmes un vidi novērtējuma procesā nav konstatēti limitējoši faktori tās ieviešanai.

Pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai

Atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja 2020. gada 18. februāra atzinumā Nr. 4-03/5 “Par Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Vides pārskatu” noteiktajam, lai konstatētu Mārupes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Mārupes novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2025. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.